

श्री
राजस्व न्यायाधिकरण काठमाडौं, मुकाम पुलचोक ललितपुर

इजलास

माननीय अध्यक्ष श्री टेकप्रसाद ढुङ्गाना
राजस्व सदस्य श्री गोविन्दप्रसाद अधिकारी
लेखा सदस्य श्री पुष्पप्रसाद गुरागाईं

फैसला

२०७८/०७९ सालको निर्णय नं.२३२
पुनरावेदन नं. : ०७६-RB-००१५
पुनरावेदन दर्ता मिति: २०७६।०४।२६

मुद्दा: आयकर (२०७१/०७२)

का.जि.का.म.न.पा. वडा नं.१३ ताहाचल स्थित सोल्टी होटल लि. को तर्फबाट ऐ.का कार्यकारी अध्यक्ष बर्ष ५८ को श्री दिनेश बहादुर विष्ट (स्थायी लेखा नं. ३०००४७६९७) को वारेस का.जि.का.म.न.पा. वडा नं.५ बस्ने बर्ष ३५ को राजन के.सी.....१

} पुनरावेदक

विरुद्ध

ठूला करदाता कार्यालय, हरिहरभवन, ललितपुर१
आन्तरिक राजस्व विभाग, लाजिम्पाट, काठमाडौं१

} प्रत्यर्थी

शुरु निर्णय गर्ने कार्यालय र अधिकारी

शुरु निर्णय गर्ने कार्यालय : ठूला करदाता कार्यालय, ललितपुर
शुरु निर्णय गर्ने अधिकारी : प्रमुख कर प्रशासक धनिराम शर्मा
शुरु निर्णय मिति : २०७५।१२।२६

उपस्थित कानून व्यवसायीहरू

पुनरावेदकका तर्फबाट : विद्वान वरिष्ठ अधिवक्ता श्री कोमल प्रकाश घिमिरे
: विद्वान अधिवक्ता श्री समीर शर्मा
प्रत्यर्थीको तर्फबाट : विद्वान उप-न्यायाधीवक्ता श्री दिपक भण्डारी

करदाता सोल्टी होटल लिमिटेडको आयकर (आ.व. ०७१/०७२) का सम्बन्धमा ठूला करदाता कार्यालय हरिहरभवन, ललितपुरबाट मिति २०७५।१२।२६ मा भएको निर्णय उपर

प्रशासकिय पुनरावलोकनका लागि आन्तरिक राजस्व विभागमा मिति २०७६।०२।१४ निवेदन दिएकोमा आयकर ऐन, २०५८ दफा ११५(८) बमोजिमको समयभित्र निर्णय हुन नसकेको भनि आन्तरिक राजस्व विभागलाई सूचना दिई सो उपर आयकर ऐन, २०५८ को दफा ११६ तथा राजस्व न्यायाधिकरण ऐन, २०३१ को दफा ६(१) बमोजिम करदाताको तर्फबाट परेको पुनरावेदन यसै न्यायाधिकरणको क्षेत्राधिकार भित्रको प्रस्तुत मुद्दाको संक्षिप्त तथ्य एवं न्यायाधिकरणको ठहर यसप्रकार रहेको छ।

तथ्य खण्ड

१. स्थायी लेखा नं. ३०००४७६९७ भएका करदाता श्री सोल्टी होटल लिमिटेडबाट आ.व. २०७१।०७२ का लागि आयकर ऐन, २०५८ को दफा ९९ बमोजिम कर निर्धारण गरी सोही ऐनको दफा ९६ अनुसार रु. २५,२३,१४,३४२।०० करयोग्य आय कायम गरी ठूला करदाता कार्यालय, ललितपुरमा मिति २०७२।०९।२२ मा आय विवरण पेश भएको।
२. करदाताबाट पेश हुन आएको आय विवरण अध्ययन, छानबिन तथा परीक्षण गर्ने सिलसिलामा आयकर ऐन, २०५८ बमोजिम मुनाफा तथा लाभमा समावेश गर्नुपर्ने रकम समावेश नगरेको र कट्टी गर्न नपाईने खर्च दाबी भएको देखिएकोले सोही ऐनको दफा १०१(१) बमोजिम संशोधित करयोग्य आय रु. २५,७१,७५,७२५।०० कायम गर्नुपर्ने भएको हुँदा सो बमोजिम गर्नु नपर्ने कुनै ठोस सबुद/प्रमाण भए पत्र प्राप्त भएको मितिले दिन १५(पन्ध्र) भित्र पेश गर्न आयकर ऐन, २०५८ को दफा १०१(६) बमोजिम करदाताका नाममा ठूला करदाता कार्यालय, ललितपुरबाट मिति २०७५।१२।०८ मा लिखित सूचना जारी भएको।
३. ठूला करदाता कार्यालय, हरीहरभवन, ललितपुरबाट मिति २०७५।१२।०८ मा जारी भएको सूचना करदाताले मिति २०७५।१२।१२ मा बुझी उक्त सूचना बमोजिम मिति २०७५।१२।२५ मा जवाफ पेश गरेको।
४. करदाताले पेश गरेको जवाफमा लिएको जिकिर समेतलाई अध्ययन गर्दा आयकर ऐन, २०५८ ले हास खर्च गणना गर्ने प्रयोजनका लागि व्यवसायमा प्रयोग हुने सम्पत्तिहरूलाई सम्बन्धित वर्गमा समूहीकरण गरेकोमा करदाताले व्यवसाय संचालनको लागि आवश्यक पर्ने आधारभूत सम्पत्तिहरू समूह "घ" मा समूहिकरण नगरी समूह "ख" समूहिकरण गरी हास खर्च कट्टी दाबी गरेको, अन्तिम करकट्टी भई करयोग्य आयमा समावेश नहुने Dividend Income समेत नाफा नोक्सान हिसाव आयमा समावेश गरी बढी नाफा देखाई बढी वोनस खर्च दाबी गरेको देखिएको, करदाताले पेश गरेको मू.अ.कर विवरणतर्फ विक्रीमा समावेश गरेको तर आय विवरणतर्फ विक्रीमा समावेश गरेको नदेखिएको लगायतका आधार एवं कारण समेतबाट करदाताको करयोग्य आय रु. २५,७१,७५,७२५।०० (पच्चीस करोड एकहत्तर लाख पचहत्तर हजार सात सय पच्चीस) मा आयकर ऐन, २०५८ को दफा १०१ बमोजिम संशोधित कर निर्धारण हुने गरी ठहर गरी ठूला करदाता कार्यालय, ललितपुरबाट मिति २०७५।१२।२६ मा संशोधित कर निर्धारण आदेश जारी भएको।

५. करदाताले ठूला करदाता कार्यालय, ललितपुरबाट मिति २०७५।१२।२६ मा भएको संशोधित कर निर्धारण आदेशमा चित्त नबुझाई प्रशासकीय पुनरावलोकनको लागि मिति २०७६।२।१४ मा आन्तरिक राजस्व विभागमा निवेदन पेश गरेकोमा आयकर ऐन, २०५८ को दफा ११५(८) बमोजिम ६० दिनभित्र निर्णय गरि सक्नुपर्नेमा सो नभएको कारणबाट ऐ.ऐनको दफा ११५(९) बमोजिम आन्तरिक राजस्व विभागलाई जानकारी दिई म्यादभित्र यस राजस्व न्यायाधिकरणमा पुनरावेदन दर्ता गरेको।
६. ठूला करदाता कार्यालय, ललितपुरबाट आ.व. ०७१।०७२ को आयकरका सम्बन्धमा संशोधित कर निर्धारण आदेशको क्रममा हासखर्च कट्टीको विषयमा निर्णय गर्दा, करदाताले आयविवरण पेश गर्दा होटल फर्निचरलाई समूह 'ख' मा समावेश गरी २५% का दरले हासकट्टी दावी गरेको भएतापनि उक्त सम्पत्ति करदाताको आधारभूत सम्पत्ति हुने हुँदा सो सम्पत्तिलाई समूह 'घ' मा समावेश गरी १५% का दरले हासकट्टी गर्नुपर्ने भन्ने बेहोरा उल्लेख भएको देखिन्छ। होटलमा प्रयोग हुने फर्निचर छोटो समयमा बदलिरहनुपर्ने तथा चाँडो विग्रने हुँदा छिट्टै हास हुने कारणबाट आयकर ऐन, २०५८ को दफा १९ को आशय बमोजिम करदाताले होटल सम्पत्तिलाई समूह 'ख' मा समावेश गरी २५% का दरले हास खर्च कट्टी दावीलाई अमान्य कायम हुने गरी गरेको विपक्षी कार्यालयको निर्णय त्रुटिपूर्ण हुँदा सो बदर गरी पुनरावेदन माग दावी बमोजिम खर्च कट्टी पाउँ।
७. साथै, विपक्षी कार्यालयबाट निर्णयको क्रममा निर्णय पर्चामा रु. १७,५०,८७८।- लाई आयमा समावेश गरिएको रकम अन्तर्गत Scarp Sales को रु. १,२७,८४३।- घटी आयात सम्बन्धी रु.१०,९३,९५२।- घटी खरिद देखाएको भनि रु. ४,२०,९५४।- लगायतका रकम आयतर्फ समावेश गरिएको भएतापनि उक्त रकमहरू होटल व्यवसायको सम्बन्धमा भएको वास्तविक खर्च भएको हुँदा विपक्षी कार्यालयले उल्लेख गरे बमोजिम आयकर ऐन, २०५८ को दफा ७(२)(ख) अनुसार नहुने हुँदा उल्लेखित रकममा माग बमोजिम छुट दिलाई पाउँ। आयविवरण पेश गर्दा करदाताबाट जानीजानी एवं लापरवाहीपूर्वक र भ्रमपूर्ण तवरले विवरण पेश गरेको भनी बिना प्रमाण आयकर ऐन, २०५८ को दफा १२०(क) तथ ऐ. ऐनको दफा १२०(ख) बमोजिमको व्यवस्था अनुसारको शुल्क कायम गर्ने गरी भएको ठूला करदाता कार्यालयको निर्णय कानूनसम्मत छैन। विपक्षी कार्यालयबाट करदाताले जिकिर लिएका विषयहरूमा आयकर ऐन, २०५८ ले निर्दिष्ट गरेका प्रावधान विपरित हचुवाको आधारमा खर्च रकम अमान्य गरी लेखा, खाता, बिल, बिजक बमोजिम प्रमाणित आयलाई नमानी करदाताबाट भएका वास्तविक कारोबारको आय विवरणलाई अमान्य हुने गरी भएको निर्णय त्रुटिपूर्ण रहेको हुदाँ सो बदर गरी पुनरावेदन जिकिर बमोजिम गरी पाउँ भन्ने समेत बेहोराको करदाताको पुनरावेदन जिकिर।
८. यसमा मुलुकी फौजदारी कार्यविधि संहिता २०७४ को दफा १४०(३) बमोजिम छलफलको प्रयोजनार्थ विशेष सरकारी वकिलको कार्यालयलाई सूचना दिई नियमानुसार पेश गर्नु भन्ने यस न्यायाधिकरणको मिति २०७६/०९/१८ मा भएको आदेश ।

ठहर खण्ड

९. नियम बमोजिम पेशी सूचीमा चढी निर्णयार्थ इजलास समक्ष पेश हुन आएको प्रस्तुत मुद्दामा मिसिल संलग्न पुनरावेदन पत्र, प्रत्यर्थी ठूला करदाता कार्यालयबाट प्राप्त हुन आएको शुरु मिसिल लगायतका अन्य कागजातहरु समेत अध्ययन गरी पुनरावेदक करदाता सोल्टी होटल लि.का तर्फबाट उपस्थित हुनुभएका विद्वान वरिष्ठ अधिवक्ता श्री कोमल प्रकाश घिमिरे र विद्वान अधिवक्ता श्री समिर शर्माले होटलमा प्रयोग गरिएको फर्निचर depreciable item भएको विषयमा पुनरावेदक करदाता तथा प्रत्यर्थी कार्यालयबीच कुनै विवाद नरहेको, होटलमा भएको Furniture को प्रयोग अन्य स्थानमा भन्दा बढि हुने हुँदा Depreciation को मात्रा पनि बढि हुने हुँदा आयकर ऐन, २०५८ को दफा १९ को मर्म र भावनालाई प्रतिकूल असर नगर्ने गरी करदाताबाट होटलको सम्पत्तिलाई समूह 'ख' मा समावेश गरी २५% हासखर्च कट्टी दावी गरेको विषयलाई अमान्य हुने गरी शुरु कर कार्यालयको निर्णय त्रुटिपूर्ण रहेको छ। त्यसैगरी विपक्षी कार्यालयबाट Scrap Sales का सम्बन्धमा करदाताले प्रमाण पुर्याउन नसकेको कारण देखाई सो सम्बन्धमा खर्चकट्टी नपाउने भनि विपक्षी कार्यालयबाट भएको संशोधित कर निर्धारण आदेश कानूनसम्मत नरहेको एवं कर निर्धारणको सम्बन्धमा आयकर ऐन, २०५८ को दफा १२०(क) र १२०(ख) का सम्बन्धमा पूर्वाग्रही तथा एकतर्फी रूपमा निर्धारण भएको शुल्क समेत त्रुटिपूर्ण रहेको हुँदा सो आदेश बदर गरी पुनरावेदन मागदावी बमोजिम गरी पाउँ भनी गर्नुभएको बहस सुनियो।
१०. प्रत्यर्थी कार्यालयहरुका तर्फबाट उपस्थित हुनुभएका विशेष सरकारी वकिलको कार्यालय, काठमाडौंका विद्वान उप-न्यायाधिवक्ता श्री दिपक भण्डारीले करदाताको माग बमोजिम हुने गरी खर्चकट्टी पाउनको निमित्त खर्चको वस्तुनिष्ठ आधार हुनुपर्नेमा सो नदेखिएको, करदाता सोल्टी होटलमा प्रयोग हुने र अन्यमा प्रयोग हुने फर्निचरको प्रकृति भिन्न खालको हुने हुँदा करदाताले General Business अन्तर्गत भनी समूह 'ख' अनुसार खर्चकट्टी दावी लिएको विषय तथ्ययुक्त छैन। करदाताको व्यवसायको प्रकृति तथा वर्गिकरणका सम्बन्धमा अर्थ मन्त्रालयको तत्कालिन परिपत्र समेतलाई दृष्टिगत गर्दा ठूला करदाता कार्यालयको निर्णयमा उल्लेख भएको होटल सम्पत्तिलाई समूह 'घ' मा वर्गिकरण गरी १५% खर्चकट्टी हुने भन्ने बेहोरा कानूनसम्मत नै रहेको देखिन्छ। करदाताले घटी आय देखाई कार्यालयलाई झुठा तथा भ्रमपूर्ण विवरण दाखिला गरी कर छल्ने अभिप्रायले आयविवरण पेश गरेको देखिएको हुँदा आयकर ऐन, २०५८ को दफा १२०(क) तथा १२०(ख) अनुसार थप शुल्क लगाउने गरी ठूला करदाता कार्यालयबाट भएको निर्णय समेत विधिसम्मत रहेको हुँदा शुरु कर कार्यालयको निर्णय सदर गरी पाउँ भनी गर्नुभएको बहस समेत सुनियो।
११. पुनरावेदक करदाताबाट लिइएको पुनरावेदन जिकिर, दुवै तर्फका विद्वानहरुबाट प्रस्तुत बहस बुदाँहरु र मिसिल संलग्न कागज प्रमाणको अध्ययन गरी हेर्दा, यसमा ठूला करदाता कार्यालय ललितपुरबाट पुनरावेदक करदाताको हकमा भएको संशोधित कर निर्धारणको आदेश मिलेको

छ, छैन? पुनरावेदक करदाताको जिकिर पुन सक्छ, सक्दैन भन्ने विषयमा निर्णय दिनुपर्ने भई विवाद निरूपणको सन्दर्भमा देहाय बमोजिमका प्रश्नमा समेत विवेचना गर्नुपर्ने देखियो।

क) पुनरावेदक करदाताबाट यस न्यायाधिकरणमा पुनरावेदन दायर गर्दा राजस्व न्यायाधिकरण ऐन, २०३१ को दफा ९(१) को परिपालना भएको छ वा छैन?

ख) होटल सम्पत्ती Furniture लाई आयकर ऐन, २०५८ ले तोकेको वर्गीकरण मध्ये कुन समूहमा वर्गीकरण गर्नुपर्ने हो?

ग) Scrap Sales का सम्बन्धमा करदाताको जिकिर कानूनसम्मत छ वा छैन?

घ) आयकर ऐन, २०५८ को दफा १२०(क) र १२०(ख) बमोजिम प्रत्यर्थी ठूला करदाता कार्यालयबाट पुनरावेदक करदातालाई शुल्क लगाईएको विषय न्यायसंगत छ, छैन?

१२. सर्वप्रथम, पुनरावेदक करदाताले यस न्यायाधिकरणमा यो पुनरावेदन दर्ता गर्दा राजस्व न्यायाधिकरण ऐन, २०३१ को दफा ९(१) को परिपालना गरेको देखिन्छ वा देखिदैन भन्ने प्रश्नतर्फ विचार गर्दा, राजस्व न्यायाधिकरण ऐन, २०३१ को दफा ९ को उपदफा (१) मा प्रचलित कानूनमा जुनसुकै कुरा लेखिएको भएतापनि यस ऐन अन्तर्गत न्यायाधिकरणमा पुनरावेदन दर्ता देहाय बमोजिम धरौटी नराखी पुनरावेदन लाग्ने छैन भन्ने कानूनी व्यवस्था गर्दै खण्ड (क) मा कर निर्धारण भएकोमा निर्धारित गरेको पचास प्रतिशत रकम र जरिवाना भएकोमा जरिवानाको रकम र दुवै भएकोमा निर्धारित गरेको पचास प्रतिशत रकम र जरिवानाको रकम त्यस्तो निर्धारण गर्ने वा जरिवाना गर्ने अधिकृतले नै तोकिएको कार्यालयमा भन्ने कानूनी व्यवस्था रहेको पाइन्छ। उक्त कानूनी व्यवस्था सम्बन्धमा करदाताले पुनरावेदन पत्रको प्रारम्भमा नै यस होटलले आय विवरणसाथ अग्रिम दाखिला रु.५,९०,९१,०९१।- दाखिला गरेको भई रु.४,८२,६८४।- बढि दाखिला गरेको हुँदा प्रस्तुत पुनरावेदन दर्ता पुनः धरौट दाखिला गर्न परेन भन्ने व्यहोरा उल्लेख गरेको र त्यसलाई स्वीकार गरी मुद्दा दर्ता गर्ने अधिकारी यस न्यायाधिकरणका स्नेहदारले पुनरावेदन पत्र दर्ता गरेको देखिन आउँछ।

१३. ऐनले गरेको हरेक कानूनी व्यवस्थाको निश्चित उद्देश्य र प्रयोजन रहेको हुन्छ। राजस्व न्यायाधिकरण ऐन, २०३१ को दफा ९(१) को प्रयोजन र उद्देश्य करदाताले कर अधिकृतबाट भएको कर निर्धारण आदेशलाई स्वीकार गरी स्वामित्व ग्रहण गरिस र पछि कर अधिकृतको कर निर्धारण आदेश नै सदर भएमा फैसला कार्यान्वयन सहज भई कर राजस्व समयमै असूली होस् भन्ने देखिन्छ। मुद्दा फैसलापछि उक्त रकम करदाताले कर दायित्वमा मिलान गर्ने वा फिर्ता लिन पाउने नै देखिन्छ। मुद्दा हारेमा धरौटी जफत हुने व्यवस्था ऐनले गरेको छैन। पुनरावेदक करदाताको आ.व. २०७१।०७२ को सम्पूर्ण कर दायित्व रु. ५,८६,०८,४०७।- भएको र करदाताले आयविवरण साथ रु. ५,९०,९१,०९१।- दाखिला गरेकोले आ.व.२०७१।०७२ मा बढि आयकर दाखिला गरेको रकम रु.४,८२,६८४।- आगामी आर्थिक वर्ष मिलान गर्नु भनी कर अधिकृतले मिति २०७५।१२।२६ मा करदातालाई दिएको च.नं. ३१३ को सूचना बाट नै पुष्टि भएको पाइन्छ। यसरी करदाताले कर अधिकृतबाट निर्धारण गरिएको

सम्पूर्ण कर दायित्व चुक्ता गरिसकेको आ.व. २०७१।०७२ को आयकर निर्धारण आदेश सम्बन्धमा चित्त नबुझी यस न्यायाधिकरणमा पुनरावेदन गर्दा अब पुनः धरौटी दाखिल गर्नुपर्ने कुनै कानूनी प्रयोजन बाँकी रहेको देखिदैन। त्यसकारण सम्पूर्ण कर दायित्व चुक्ता गरिसकेको अवस्थामा करदाताले राजस्व न्यायाधिकरण ऐन, २०३१ को दफा ९(१) को खण्ड (क) बमोजिम धरौट समेत दाखिल गर्नुपर्छ भनी कानूनको व्याख्या गर्ने हो भने त्यो उद्देश्यपरक व्याख्या नहुने तथा त्यसबाट करदाताको लागि न्यायमा अवरोधको अवस्था सृजना भई न्यायोचित हुने देखिदैन। आन्तरिक राजस्व विभागमा प्रशासकीय पुनरावलोकनको निवेदन गर्दा समेत आयकर ऐन, २०५८ को दफा ११६ बमोजिम राख्नुपर्ने धरौटी सोही कारण दाखिल नगरी आन्तरिक राजस्व विभागले करदाताको निवेदन स्वीकार गरेको आन्तरिक राजस्व विभागबाट प्राप्त फाइलबाट देखिई रहेको स्थिति हुँदा सो आधारमा समेत प्रस्तुत पुनरावेदनमा करदाताले राजस्व न्यायाधिकरण ऐन, २०३१ को दफा ९(१) को परिपालना नगरेको भन्न मिलेन।

१४. अब होटल सम्पत्ती फर्निचरलाई कुन वर्गीकरणमा राख्नुपर्ने हो भन्ने दोस्रो प्रश्नतर्फ हेर्दा, आयकर ऐन, २०५८ को दफा १९(१) मा कुनै व्यक्तिले कुनै आय वर्षमा कुनै व्यवसाय वा लगानीबाट भएको आय गणना गर्ने प्रयोजनका लागि सो व्यवसाय वा लगानीबाट सो व्यक्तिको आय आर्जन गर्न सो वर्षमा आफ्नो स्वामित्वमा रही प्रयोग गरेको हास योग्य सम्पत्तिको हास भए वापत अनुसूची -२ बमोजिम हास खर्च कट्टी गर्नु पर्नेछ भन्ने व्यवस्था भएकोमा सोही दफा १९ सँग सम्बन्धित अनुसूची -२(१) मा उल्लेखित हासयोग्य सम्पत्तिको वर्गीकरण र समूहिकरण शीर्षक अन्तर्गतको वर्ग 'ख' मा कम्प्युटर, तथ्याङ्क केलाउने उपकरण, फर्निचर, फिक्सर र कार्यालय उपकरणहरू भनी स्पष्ट किटान गरेको देखिन्छ। यसर्थ होटल सम्पत्ति फर्निचरलाई मौजुदा आयकर ऐन, २०५८ ले हासकट्टीको निर्धारण गर्दा 'ख' वर्गमा उल्लेख गरेको देखियो। साथै अनुसूची-२(३) मा हासको दर कायम गर्दा 'ख' वर्ग अन्तर्गत २५% भनी निर्धारण गरेको पाईयो।

१५. करदाताले हास कट्टी दावी गरेको फर्निचर लगायतका उपकरणहरू स्पष्ट रूपमा होटल कार्यालयको उपकरण भएको कुरामा विवाद देखिएन। यी कार्यालय उपकरण किन हुन भन्ने तर्फ हेर्दा वर्तमान अवस्थामा होटल संचालन गर्न उल्लिखित सामान नभै नहुने बस्तु भित्र पर्ने देखिन्छ। यो दृष्टिकोणलाई समूह (ख) ले नै स्पष्ट रूपमा समेटेको छ। समूह (घ) मा निर्माण तथा उत्खनन लगायत अन्य कतै समावेश नभएका हास योग्य सम्पत्ति पर्ने देखिन्छ। कुन सम्पत्ति कुन वर्गभित्र पर्ने भनी स्पष्ट तवरले कानूनी व्यवस्था भएकोमा सोही अनुरूप कार्यान्वयन गरिनु पर्ने हुन्छ। प्रत्यर्थी ठूला करदाता कार्यालय, हरिहरभवन ललितपुरले कार्यालयको कामसँग प्रत्यक्ष रूपमा सम्बन्धित फर्निचर जस्ता उपकरणलाई समूह (ख) अन्तर्गत कार्यालय उपकरणभित्र पर्दैन भनी कुनै आधार नै नदेखाई निर्णय गरेको देखिन्छ। साथै करदाताले विगतका वर्षहरूमा फर्निचरलाई समूह 'ख' अन्तर्गत नै राखी कर निर्धारण गरेको विधिलाई प्रत्यर्थी कर कार्यालयले स्वीकार नै गरेको देखिन्छ। आ.व. २०७१।०७२

को हकमा यसरी समूह परिवर्तन गरेर फर्निचरलाई (घ) समूहमा समावेश गरी करदातालाई बढि दायित्व बहन गराउनुको कारण निर्णय पर्चामा खुलेको छैन। यसरी कानूनको स्पष्ट व्यवस्था भएको विषयमा होटलमा प्रयोग भएको फर्निचर जस्ता कार्यालय उपकरणको सम्पति समूहिकरणका सम्बन्धमा ठूला करदाता कार्यालय, हरिहरभवन ललितपुरको निर्णय सो हदसम्म मिलेको देखिएन।

१६. आयकर ऐन, २०५८ को अनुसूची -२(१)(ख) मा कम्प्यूटर, तथ्यांक केलाउने उपकरण, फर्निचर फिक्चर र कार्यालय उपकरणहरू उल्लेख गरेको र अनुसूची -२ को क्रमसंख्या ३ मा हासको दर वर्ग 'ख' मा २५ प्रतिशत भनी स्पष्ट उल्लेख गरेको परिप्रेक्षमा ऐनमा नै स्पष्ट रूपले उल्लेख भएको व्यवस्थालाई परिपत्रले अपव्याख्या गरी बढी कर दायित्व निर्धारण गर्नु कानून सम्मत एवं न्यायोचित देखिएन। तसर्थ आयकर ऐन, २०५८ को अनुसूची २(१) 'ख' अन्तर्गतका कार्यालय सामग्रीको हास खर्च २५ प्रतिशतका दरले गणना गरी खर्च कट्टि दावी गरी आय विवरण पेश गरेको करदाताको कार्य कानूनसम्मत भै शुरु कार्यालयले १५ प्रतिशत मात्र खर्च कट्टि गर्नु पर्ने भनी गरेको निर्णयसँग सहमत हुन सकिएन।

१७. विपक्षी ठूला करदाता कार्यालयबाट संशोधित कर निर्धारणको क्रममा निर्णय पर्चामा रु. १७,५०,८७८।- लाई आयमा समावेश गरिएको रकम अन्तर्गत Scarp Sales को रु. १,२७,८४३।- घटी आयात सम्बन्धी १०,९३,९५२।- घटी खरिद देखाएको भनि रु. ४,२०,९५४।- लगायतका रकम आयतर्फ समावेश गरिएको विषयमा करदाताले होटल व्यवसायको वास्तविक खर्च हो भनी जिकिर लिएपनि करदाताको ASYCUDA को import Details मा घटी आयात देखिई मू.अ.कर विवरणमा बढी करयोग्य आयात दावी गरेको आधार देखाई कर कार्यालयले घटी आयात देखिएको रकम मध्ये मू.अ.कर समेत जोडी हुन आउने रु. १०,९३,९५२।- लाई आयकर ऐन, २०५८ को दफा ४०(१) बमोजिम सम्पत्ती तथा दायित्वको निसर्ग भएको मानी आयमा समावेश गरेको निर्णय कानून सम्मत देखियो। यसलाई करदाताले मौकामा आधार प्रमाण पेश गरी खण्डन गर्न समेत नसकेको हुँदा करदाताको उक्त जिकिरसँग सहमत हुन सकिएन।

१८. अब आयकर ऐन, २०५८ को दफा १२० (क) तथा १२०(ख) बमोजिम थप शुल्क लगाएको निर्णय कानून सम्मत नरहेको भन्ने पुनरावेदकको अन्तिम पुनरावेदन जिकिरतर्फ हेर्दा, आयकर ऐन, २०५८ को दफा १२० मा "झुठ्ठा वा भ्रमपूर्ण विवरण दाखिला गर्नेलाई शुल्क लाग्ने: कुनै व्यक्तिले कुनै कुराका सम्बन्धमा विभागमा झुठ्ठा वा भ्रमपूर्ण विवरण दिएमा वा दाखिला गर्नुपर्ने कुनै कुरा वा वस्तुको जानकारी नदिई वा सो विवरणबाट उल्लिखित जानकारी भ्रमपूर्ण हुन गएमा त्यस्तो व्यक्तिलाई देहाय बमोजिम शुल्क लाग्नेछ" भन्ने कानूनी व्यवस्था गर्दै खण्ड (क) मा " जानीजानी वा लापरवाहीपूर्वक गरेको नभई भूलवश झुठ्ठा वा भ्रमपूर्ण हुन गएकोमा त्यसबाट हुने घटी कर रकमको पचास प्रतिशत।" भन्ने र खण्ड (ख) मा जानी जानी वा लापरवाही गरेको कारणले झुठ्ठा वा भ्रमपूर्ण हुन गएकोमा त्यसबाट हुने घटी कर रकमको एक सय प्रतिशत।" भन्ने कानूनी व्यवस्था गरिएको पाईयो। यो व्यवस्था करदाताले

झुठ्ठा वा भ्रमपूर्ण विवरण दाखिला गरेको प्रष्ट भएमा त्यस वापत जरिवाना सरह लाग्ने शुल्क देखिन्छ। त्यसरी शुल्क लगाउनु पूर्व करदाताले पेश गरेको आय विवरणमा यो यो item यो यस आधारमा झुठ्ठा वा भ्रमपूर्ण देखिएको र सो मध्ये यो यो item को विवरण जानी जानी झुठ्ठा उल्लेख गरेको र यो यो विवरण लापरवाहीपूर्वक नभई भूलवस झुठ्ठा वा भ्रमपूर्ण हुन गएको भनी कर अधिकृतले प्रमाणको भार बहन गरी आयकर ऐन, २०५८ को दफा १०१(६) बमोजिम त्यस वापत किन शुल्क नलगाउने भनी करदातालाई सूचना दिई सफाईको सबुत प्रमाण पेश गर्न १५ दिनको मौका समेत दिएको हुनु पर्दछ। यो कुनै पनि कसूर वापत जरिवाना वा शुल्क लगाउँदा हरेक व्यक्तिलाई आधारभूत रूपमा प्रत्याभूत गर्नुपर्ने प्राकृतिक न्यायको सिद्धान्त अन्तर्गतको सुनुवाईको हक हो। प्रस्तुत मुद्दामा पुनरावेदक करदाता उपर ठूला करदाता कार्यालय, ललितपुरबाट भएको कर निर्धारण आदेशमा के कुन आधार कारणबाट कुन कुन विषयको विवरणको हकमा करदातालाई आयकर ऐन, २०५८ को दफा १२० (क) र ऐ.ऐनको दफा १२०(ख) बमोजिमको शुल्क आकर्षित हुने भई शुल्क लगाएको भन्ने निर्णय खण्डमा विवेचना गरिएको पाईएन। यस विषयमा सफाईको सबुत पेश गर्ने मौका दिएको पनि मिसिलबाट देखिएन। निर्णय गर्ने अधिकारीले निर्णय गर्दा स्पष्ट रूपमा आधार र कारण खोली निर्णयमा पुगनुपर्ने व्यवस्था भएकोमा थप शुल्क लगाउने गम्भीर र संवेदनशील विषयमा कानूनी व्यवस्थाको विपरित आधार कारण नै नखोली निर्णय खण्डमा उल्लेख नै नभएको विषयमा तपसिल खण्डमा उल्लेख भएको आधारले मात्र थप शुल्कको दायित्व थोपार्नु प्राकृतिक न्यायको सिद्धान्त र मौजुदा कानूनी व्यवस्थाको विपरित समेत रहेको हुँदा ठूला करदाता कार्यालय, ललितपुरबाट करदातालाई आयकर ऐन, २०५८ को दफा १२० (क) र ऐ.ऐनको दफा १२०(ख) बमोजिमको शुल्क लगाएको हदसम्मको शुरु निर्णय कानूनसम्मत मात्र मिलेन।

१९. अतः माथि विवेचित तथ्य, आधार एवं कारण समेतबाट पुनरावेदक करदाता सोल्टी होटल लिमिटेड (स्थायी लेखा नं. ३०००४७६९७) को आ.व ०७१/०७२ को आयकर तर्फको ठूला करदाता कार्यालय हरिहरभवनले संशोधित कर निर्धारण गर्दा आयकर ऐन, २०५८ को दफा १९(१) सँग सम्बन्धित अनूसूची-२ मा गरिएको हासयोग्य सम्पत्तिको वर्गिकरणमा करदाताले फर्निचरलाई "ख" वर्गमा राखेकोमा सो को विपरित त्यसलाई "घ" वर्गमा समावेश गरी कर निर्धारण गरेको र करदातालाई सफाईको सबुत प्रमाण पेश गर्ने मौका नदिई निर्णय पर्चांमा आधार र कारण नखुलाई आयकर ऐन, २०५८ को दफा १२० को खण्ड (क) र (ख) बमोजिमको शुल्क समेत लगाएको ठूला करदाता कार्यालय हरिहरभवनको मिति २०७५।१२।२६ को संशोधित कर निर्धारणको निर्णय सो हदसम्म मिलेको नदेखिँदा केही उल्टी हुने ठहर्छ। करदाताको अन्य पुनरावेदन जिकिर पुग्न सक्दैन। अरुमा तपसिल बमोजिम गर्नु।

तपसिल खण्ड

माथी ठहर खण्डमा उल्लेख भए बमोजिम पुनरावेदक करदाता सोल्टी होटल प्रा.लि को आ.व. २०७१/०७२ को आयकर निर्धारणका सम्बन्धमा ठूला करदाता कार्यालयले मिति २०७५।१२।२६ को निर्णयमा फर्निचरलाई सम्पत्ति समूह 'घ' मा वर्गिकरण गरी हास कट्टीको १५% दर मात्र गणना गरेको निर्णय नमिलेको देखिँदा सो हदसम्म केही उल्टी भई उक्त सम्पत्ति समूह 'ख' कायम हुने र २५% दरले हास कट्टी पाउने ठहरी फैसला भएको हुँदा सो बमोजिमको रकम हिसाव गरी अर्को आ.व. को कर रकममा मिलान गरिदिनु भनी शुरु कार्यालयमा लेखी पठाइदिनु.....१

पुनरावेदक करदाता सोल्टी होटल प्रा.लि को आ.व. २०७१/०७२ को आयकर निर्धारणका सम्बन्धमा आयकर ऐन, २०५८ को दफा १२०(क) र १२०(ख) बमोजिम शुल्क लगाउने गरी भएको निर्णय सो हदसम्म मिलेको नदेखिँदा केही उल्टी हुने ठहरेकोले यस वापत करदातालाई लगाईएको रु. ७,४३,८६८।७८ अर्को आर्थिक वर्षको कर रकममा मिलान गरिदिनु भनी शुरु कार्यालयलाई लेखी पठाइदिनु.....२

फैसलाको प्रतिलिपी सहित फैसला भएको जानकारी विशेष सरकारी वकिलको कार्यालय काठमाण्डौलाई पठाईदिनु.....३

प्रस्तुत फैसलाको विद्युतिय प्रति यस न्यायाधिकरणको सफ्टवेयरमा अपलोड गरी फैसलाको पीठमा जनाउनु.....४

सरोकारवाला पक्षले फैसलाको प्रतिलिपी माग गरेमा लाग्ने दस्तुर लिई नियमानुसार प्रतिलिपी दिनु.....५

प्रस्तुत पुनरावेदनको दायरीको लगत कट्टा गरी शुरु मिसिल ठूला करदाता कार्यालय, हरिहरभवन, ललितपुरमा पठाई रेकर्ड मिसिल अभिलेख शाखामा बुझाईदिनु.....६

टेकप्रसाद ढुङ्गाना

(अध्यक्ष)

उक्त रायमा मेरो सहमती छ।

गोविन्द प्रसाद अधिकारी

(राजस्व सदस्य)

लेखा सदस्य श्री पुष्प प्रसाद गुरागाईको फरक राय

- १) यसमा ठूला करदाता कार्यालय हरिहरभवन, ललितपुरबाट भएको मिति २०७५।१२।२६ को निर्णय र आन्तरिक राजस्व विभागमा प्रशासकीय पुनरावलोकनका लागि २०७६।२।१४ मा दिएको निवेदन उपर ६० दिन भित्र निर्णय नभएको व्यहोरा खुलाई ठूला करदाता कार्यालयको

निर्णय उपर आयकर ऐन, २०५८ को दफा ११६ तथा राजस्व न्यायाधिकरण ऐन, २०३१ को दफा ६ बमोजिम न्यायाधिकरणको क्षेत्राधिकार अन्तर्गत पर्ने प्रस्तुत मुद्दा दर्ता गर्दा लाग्ने धरौटी सम्बन्धमा ऐ ऐनको दफा ९ को उपदफा (१) बमोजिम पुनरावेदन दर्ता गर्दा राख्नु पर्ने धरौटी रकम निर्धारित कर रु.५,८६,०८,४०७।- को राख्नु पर्ने आधा रकम भन्दा बढी धरौटी दाखिला गरेको छु भनी पुनरावेदकको पुनरावेदन पत्रमा खुलाई दर्ताका लागि सेस्तेदारबाट स्वीकृत भई दर्ता भएको प्रस्तुत मुद्दाको पुनरावेदन दर्ता गर्दा लाग्ने धरौटी समेतका सम्बन्धमा संक्षिप्त तथ्य एवं ठहर यस प्रकार रहेको छः-

- २) आयकर ऐन, २०५८ बमोजिम शुरु कार्यालयबाट निर्धारित थप करको ५० प्रतिशत रकम र जरिवानाको रकम त्यस्तो निर्धारण गर्ने वा जरिवाना गर्ने अधिकृतले तोकिएको कार्यालयमा धरौटी नराखी पुनरावेदन लाग्ने छैन भन्ने व्यहोरा राजस्व न्यायाधिकरण ऐन, २०३१ को दफा ९ को उपदफा (१) को (क) मा स्पष्ट उल्लेख गरेको छ । सो व्यवस्था बमोजिम राखिने धरौटी आर्थिक कार्यविधि नियमावली, २०६४ को नियम ६२, हाल आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व नियमावली, २०७७ को नियम ६३ बमोजिमको धरौटी खातामा दाखिला गरी पुनरावेदन दर्ता गर्दाका बखत राखिएको धरौटीको गोश्वारा र व्यक्तिगत धरौटी खातामा अभिलेखाङ्कन गरी अद्यावधिक गरी राख्नु पर्ने हुन्छ । आर्थिक कार्यविधि नियमावली, २०६४ को नियम ६३ हाल आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व नियमावली, २०७७ को नियम ६२ को देहाय खण्ड (क) मा नेपाल सरकारलाई बुझाउनु पर्ने राजस्व अग्रिम रुपमा बुझाउन र खण्ड (ख) मा नेपाल सरकारलाई बुझाउनु पर्ने राजस्व कति बुझाउनु पर्ने भन्ने निर्णय नहुँदै त्यस्तो राजस्व रकम अग्रिम रुपमा बुझाउनु परेमा धरौटीको रुपमा राख्नु पर्ने उल्लेख छ ।
- ३) प्रशासकीय पुनरावलोकनका लागि निवेदन दिँदा आयकर ऐन, २०५८ को दफा ११५ को उपदफा (६) मा तोकिए बमोजिमको रकम अग्रिम दाखिला भै सकेको तथा आयकर ऐन, २०५८ को दफा ९४ बमोजिमको आर्थिक वर्ष २०७१/७२ को लागि तोकिएको वार्षिक किस्ता प्रतिशत अनुसार प्रथम किस्ताको रु.२,०८,४५,३५३/-, दोश्रो किस्ताको रु.१,६९,२१,६०६/-, तेश्रो किस्ताको रु.१,०२,८४,६७७/-, मिति २०७५।०३।२८ को कर निर्धारण आदेश बमोजिम मिलान गर्न पाउने भनिएको रु.५५,२३,०८५/-, आर्थिक वर्ष २०६७/६८ को पुनः कर निर्धारण आदेश बमोजिम र कर फर्स्यौट आयोगको निर्णय बमोजिम भनिएको रु.३२,६२,२००/- समेत सर्वसञ्चित कोषमा दाखिला भएको भनिएको रु.५,९०,९१,०९१/- कर राजस्व वाहेक अन्य कुनै पनि रकम दाखिला गरेको प्रमाण मिसिलमा सम्मलग्न छैन । राजस्व न्यायाधिकरण ऐन, २०३१ को दफा ९ को उपदफा (१) बमोजिम अनिवार्य रुपमा राख्नु पर्ने धरौटी दाखिला गरेको प्रमाणित बैंक भौचर वा निस्सा संलग्न गराएर मात्र पुनरावेदन दर्ता गर्नु पर्नेमा मिति २०७६।०४।२६ मा पुनरावेदन दर्ता भएको प्रस्तुत मिसिलमा ऐनले तोके बमोजिम हुने धरौटी दाखिला गरेको प्रमाण संलग्न भएको पाइएन ।
- ४) राजस्व न्यायाधिकरण ऐन, २०३१ को दफा ९ को उपदफा (१) मा उल्लेख भए अनुसार पुनरावेदन दर्ता गर्दा राख्नु पर्ने धरौटी रकम सन्दर्भमा सम्मानित सर्वोच्च अदालतमा सूर्य टोवाको

कम्पनी प्रा.लि.को तर्फबाट सञ्चालक हर्ष एम दर र ऐ. कम्पनीको शेयरवाला शशीराज पाण्डे समेत विरुद्ध राजस्व न्यायाधिकरण काठमाण्डौ समेत भएको राजस्व न्यायाधिकरण ऐन, २०३१ को दफा ९ को उपदफा (१) को खण्ड (ख) को व्यवस्था संविधानको धारा ७३ समेतसँग बाझिएकोले धारा ८८ को उपधारा (१) अनुसार अमान्य र बदर घोषित गरिपाउन भनी दिएको रिट नं २०६३-WS-००१३, २०६३-WS-००१४, २०६३-WS-००१५, २०६३-WS-००१६ र २०६३-WS-००१७ समेतका रिट निवेदनमा "राजस्व न्यायाधिकरणका श्रेस्तेदारको मिति २०६४।१२।८ को दरपीठ आदेश र उक्त दरपीठ सदर गरेको राजस्व न्यायाधिकरणको आदेश बदर गरी विना धरौटी पुनरावेदन पत्र लिई कानून बमोजिम निर्णय गर्नु भन्ने राजस्व न्यायाधिकरणका नाउँमा परमादेश जारी गरी पाऊँ, अन्तःशुल्क ऐन, २०५८ को दफा २३ मा महानिर्देशकको निर्णय उपर पुनरावेदन गर्दा धरौटी राख्नु पर्ने कुनै कानूनी व्यवस्था नगरिएको तथा ऐनको दफा २४ ले यस ऐनलाई अन्य कानून भन्दा माथिल्लो स्तरमा राखेकोले ऐनको सर्वोच्चताका आधारमा पनि धरौटी राख्नु पर्ने राजस्व न्यायाधिकरण ऐन, २०३१ को दफा ९ को उपदफा (१) खण्ड (ख) को व्यवस्था संविधानको धारा ७३ समेत सँग बाझिएकोले धारा ८८ को उपधारा (१) अनुसार अमान्य र बदर घोषित गरी प्रस्तुत निवेदनलाई अप्राधिकारमा पेशी चढाई पाउँ" भन्ने दावी रहेकोमा सो दावीका सम्बन्धमा सम्मानित सर्वोच्च अदालतको मिति २०६६।१२।१९ मा "संविधानमा रहेको 'कानून बमोजिम बाहेक कर लगाउन वा ऋण लिन नपाइने' भन्ने वाक्यांशसँग बाझिएको भन्ने देखिन आएन, अमान्य र बदर घोषित गरीपाउँ भनी दावी लिएको राजस्व न्यायाधिकरण ऐन, २०३१ को दफा ९ को उपदफा (१) को व्यवस्था संविधानको कुनै पनि प्रावधानसँग बाझिएको नदेखिँदा सो हदसम्म प्रस्तुत निवेदन खारेज हुन्छ" भन्ने आदेश भई रिट निवेदन खारेज भई ऐनको दफा ९ को कानूनी व्यवस्थाको संवैधानिक परीक्षण समेत भएको छ।

- ५) यसै गरी राजस्व न्यायाधिकरण काठमाण्डौमा पुनरावेदन दर्ता नं ०७५-RB-०२३० आयकर (२०७०/०७१) दर्ता भएको आयकर ऐन, २०५८ को दफा १०१ को उपदफा (१) बमोजिम लक्ष्मी स्टिल्स प्रा.लि. को संशोधित कर निर्धारण भई थप कर निर्धारण भएकोमा राजस्व न्यायाधिकरण ऐन, २०३१ को दफा ९ को उपदफा (१) बमोजिमको धरौटी राखी पुनरावेदन गर्नु पर्नेमा मिसिलमा संलग्न दाखिला भौचर तथा आयकर ऐन, २०५८ को दफा १०२ बमोजिमको सूचना पत्र समेतका विवरणहरूका आधारमा रु. ५१,७८,७४६।७० नपुग भएको देखिएको धरौटी रकम १५ दिनभित्र जम्मा गर्न लगाई आदेश बमोजिमको काम सम्पन्न भएपछि वा अवधि नाघेपछि नियमानुसार पेश गर्ने भन्ने यसै न्यायाधीकरणबाट आदेश भएको छ। सो आदेश उपर लक्ष्मी स्टिल्स प्रा.लि.ले सर्वोच्च अदालतमा दायर रिट नं. ०७७-WO-००४२ को निवेदन उपर मिति २०७७।४।१६ मा सर्वोच्च अदालतबाट जारी भएको उत्प्रेषण आदेश अनुसार सो मुद्दाको हकमा आयकर ऐन, २०५८ बमोजिम अनिवार्यरूपमा दाखिला गर्नु पर्ने ऐनको दफा ९४, ९९, १००, १०१ र दफा ११५ को उपदफा (६) मा तोकिए अनुसार समेत कर राजस्व खातामा दाखिला गरी आय विवरण साथ दाखिला भएको देखिएको रु.

७६,३५,६१४।- भएको सन्दर्भमा हेर्दा मिति २०७६।११।१२ को (शुल्क र व्याजलाई जरिवाना मानी सो रकमको राजस्व न्यायाधिकरण ऐन, २०३१ को दफा ९ को उपदफा (१) को खण्ड (क) बमोजिम शतप्रतिशत धरौटी माग गर्दा ५० प्रतिशत मात्र धरौटी राख्न पाउनु पर्ने भनी भएको विवाद) विवादित आदेशको यथावत कार्यान्वयन भएमा निवेदकलाई अपूरणीय क्षति पुग्न जाने देखिएकोले उक्त विवादको निरोपण नहुँदासम्म राजस्व न्यायाधिकरणमा परेको पुनरावेदन सम्बन्धी काम कारवाही नरोक्नु, पुनरावेदन दर्ता र सुनुवाई प्रकृया अगाडि वढाउनु भन्ने उक्त निवेदन उपर सम्मानित सर्वोच्च अदालतबाट उत्प्रेषण आदेश भएको छ।

६) सर्वोच्च अदालतबाटै ०७२-RB-०४७० आयकर (२०६१।६२) पुनरावेदक ठूला करदाता कार्यालय प्रत्यर्थी सूर्य नेपाल प्रा.लि. विरुद्धको मुद्दामा मिति २०७४।१०।२९ गते भएको फैसला अनुसार "राजस्व न्यायाधिकरणले गरेको आयकर ऐन, २०५८ को दफा ११५ को उपदफा (६) बमोजिमको प्रक्रिया पुरा गर्नु नपर्ने भनी गरेको व्याख्या कार्यविधि कानूनको सिध्दान्त विपरीत हुन्छ। कारवाही हुँदाका बखत कार्यान्वयनमा नै नरहेको कानूनी व्यवस्था आकर्षित हुने भनी राजस्व न्यायाधिकरण, काठमाण्डौबाट भएको फैसलालाई न्यायोचित भन्न मिलेन। अतः विवेचित तथ्य सिध्दान्त एवं प्रमाणको आधारमा आयकर ऐन, २०५८ को दफा ११५ उपदफा (६) को व्यवस्था आर्थिक अध्यादेश २०६१।६२ बाट खारेज भई धरौटी राख्ने व्यवस्था नगरेकोले आन्तरिक राजस्व विभागको निर्णय बदर गरी अब जो जे बुझ्नु पर्छ बुझी पुनः यकिन निर्णय गर्नु भनी राजस्व न्यायाधिकरण, काठमाण्डौबाट भएको फैसलालाई कानूनसम्मत मान्न मिलेन। उक्त फैसला बदर भई उल्टी हुने ठहर्छ" भनिएको छ।

७) प्रस्तुत मुद्दाको पुनरावेदन दर्ता गर्दाका बखत राख्नु पर्ने धरौटी दाखिला भएको नदेखिएको सन्दर्भमा पुनरावेदक तथा प्रत्यर्थी तर्फका विद्वानलाई म लेखा सदस्यबाट धरौटी रकम दाखिला भएको देखिएन भनि प्रष्ट पार्न अनुरोध गर्दा पुनरावेदकको तर्फका विद्वान अधिवक्ता श्री समिर शर्माबाट निर्धारित गरेको तोकिए अनुसारको रकम अग्रिम दाखिला भएकोले सोको आधारमा पुनरावेदन दर्ता भएको हो भन्ने बहस र प्रत्यर्थी तर्फका विद्वान उपन्यायाधिवक्ता श्री दिपक भण्डारीबाट राजस्व न्यायाधिकरण ऐन, २०३१ को दफा ९ को उपदफा (१) बमोजिम पुनरावेदन दर्ता गर्दा राख्नु पर्ने विवादित कर रकमको ५० प्रतिशतले हुने धरौटी रकम दाखिला गरेको देखिएन। सो सम्बन्धमा सम्मानित इजलासबाट यकिन गरी नियमानुसार हुने नै छ भन्ने बहस समेत सुनियो ।

८) उल्लिखित सर्वोच्च अदालतबाट रिट नं. ०७२-RB-०४७० आयकर (२०६१।६२) र माथि उल्लिखित रिट नं २०६३-WS-००१३ समेतका रिट निवेदनमा भएको फैसलाका आधारमा प्रशासकीय पुनरावलोकनका लागि निवेदन दिँदा आयकर ऐन, २०५८ को दफा ११५ को उपदफा (६) मा तोकिए बमोजिमको रकम दाखिला गरेपछि मात्र प्रशासकीय पुनरावेदन लाग्ने र राजस्व न्यायाधिकरण ऐन, २०३१ को दफा ९ को उपदफा (१) बमोजिमको धरौटी जम्मा गरेपछि मात्र प्रशासकीय पुनरावलोकनको निर्णयको विरुद्धमा राजस्व न्यायाधिकरणमा मुद्दा लाग्ने व्यवस्था भएकोले ऐनमा स्पष्टरूपमा तोकिएको र सम्मानित सर्वोच्च अदालतका उल्लिखित

फैसलामा उल्लेख भए अनुसार नै कर रकम र धरौटी रकम दाखिला भएको प्रमाण संलग्न गराएर मात्र दर्ता प्रकृया अगाडि बढाउनु पर्ने देखिन्छ। अतः सर्वोच्च अदालतको मिति २०६६।१२।१९ को आदेशबाट समेत संवैधानिक परीक्षण भई सदर ठहरिएको राजस्व न्यायाधिकरण ऐन, २०३१ को दफा ९ को उपदफा (१) “प्रचलित कानूनमा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि यस ऐन अन्तर्गत न्यायाधिकरणमा वा उच्च अदालतमा पुनरावेदन गर्दाका देहायबमोजिम धरौट नराखी पुनरावेदन लाग्ने छैन” भन्ने व्यवस्था रही ऐ को खण्ड (क) मा आयकर तर्फ राख्नु पर्ने विवादरहित कर बाहेकको थप निर्धारित (कर, शुल्क, व्याज र जरिवाना) विवादित कर रु.१८,३७,६८०/- को ५० प्रतिशतले हुने धरौटी रु.९,१८,८४०/- दाखिला भएको मिसिल संलग्न कागजातबाट नदेखिएकोले धरौटी दाखिलाको सक्कल बैक भौचर वा निस्सा १५ दिनभित्र पुनरावेदकलाई पेश गर्न लगाई सो आदेश बमोजिमको काम सम्पन्न भएपछि वा सो अवधि नाघेपछि नियमानुसार पेश गर्ने आदेश गर्नु उपयुक्त हुने राय म लेखा सदस्यबाट राख्दा सो रायमा असहमति जनाउँदै माननीय अध्यक्ष र राजस्व सदस्यबाट फैसला गर्ने निर्णय भएकोले उक्त राय ठहरमा सहमत हुन सकिएन।

९) अतः आयकर ऐन, २०५८ को दफा ९४ र ११५ को उपदफा (६) मा तोकिए बमोजिम प्रशासकीय पुनरावेदनका लागि निवेदन दिनु अगाडि नै संघीय सर्वसञ्चित कोषमा दाखिला भई सम्बन्धित आर्थिक वर्षको विनियोजन ऐन मार्फत खर्च हुने दाखिला भएको कर वापतको रु.५,९०,९१,०९१/- मात्र जम्मा भएको च.नं. ३१३ मिति २०७५।१२।२६ को संशोधित कर निर्धारण आदेशको अप्रमाणित फोटोकपी सूचना पत्रमा उल्लेखित विवरणबाट देखिएकोले राजस्व न्यायाधिकरण ऐन, २०३१ को दफा ९ को उपदफा (१) बमोजिम पुनरावेदन दर्ता गर्दा राख्नु पर्ने धरौटी सम्बन्धमा आर्थिक कार्यविधि नियमावली, २०६४ को नियम ६२, सर्वोच्च अदालतबाट रिट नं २०६३-WS-००१३ समेतका रिट निवेदन र मुद्दा नं. ०७२-RB-०४७० आयकर (०६१।६२) का फैसलामा भएको व्याख्या, विश्लेषण र प्रतिपादित सिद्धान्त तथा ठहर समेत बमोजिम पनि अनिवार्य रूपमा राख्नु पर्ने देखिएको धरौटी नराखेको यस मुद्दामा माननीय अध्यक्ष र राजस्व सदस्यबाट भएको केही उल्टी हुने ठहर सहितको रायमा सहमत हुन नसकी देहाय बमोजिम फरक राय सहितको ठहर गर्दछु:-

आयकर ऐन, २०५८ को दफा ९४ अनुसार दाखिला गर्नु पर्ने किस्ताको रकम आय विवरण अनुसार नपुग भएमा प्रशासकीय पुनरावलोकनका लागि दफा ११५ उपदफा (१) बमोजिम निवेदन दिँदा दफा ११५ को उपदफा (६) बमोजिम अनिवार्य दाखिला गर्नु पर्ने रकम र अग्रिम दाखिला तथा आर्थिक वर्ष २०६७/६८ को सहित सरेर आएको, बढी दाखिला भएको कर राजस्व रकम सहित हालसम्म सो आर्थिक वर्षको लागि कुल रु.५,९०,९१,०९१/- मात्र सर्वसञ्चित कोषमा दाखिला भएको मिसिल संलग्न विवरणबाट देखिएको छ। सो कर राजस्व रकम बाहेक पुनरावेदन दर्ता गर्दाका वखत अनिवार्य रूपमा दाखिला पर्ने राजस्व न्यायाधिकरण ऐन, २०३१ को दफा ९ बमोजिमको धरौटी रु.९,१८,८४०।- दाखिला गरेको पाइएन। आयकर ऐन, २०५८ को दफा १०२ बमोजिमको सूचनापत्रमा उल्लेख गरिए अनुसारको

थप निर्धारित विवादित कर रु.१८,३७,६८०/- को ५० प्रतिशतले हुने रु.९,१८,८४०/- धरौटी नराखी पुनरावेदन पत्र दर्ता भएको देखिएकोले प्रस्तुत मुद्दा राजस्व न्यायाधिकरण ऐन,२०३१ को दफा ९ को उपदफा (१) बमोजिम दर्ता हुँदाकै बखत खारेज हुने ठहर्छ। नियमानुसार गर्नु।

(पुष्प प्रसाद गुरागाईं)
लेखा सदस्य

फैसला तयारीमा सहयोग गर्नुहुने:-

शाखा अधिकृत: श्री प्रमोद रिजाल

ईति सम्बत् २०७८ साल चैत्र १० गते रोज ५ शुभम् -----

फैसला प्रमाणिकरण मिति:-

प्रमाणिकरण गर्ने राजस्व सदस्य:-

प्रमाणिकरण गर्ने लेखा सदस्य:-

राजस्व न्यायाधिकरण काठमाडौं, मुकाम ललितपुरको छाप